

INTERJÚ

Rovatunkban ezúttal néhány olyan középfokú iskolát mutatunk be, amelyek a közoktatás jelenlegi nehéz helyzetében is sikeresnek vallják magukat. Bár különböző típusú és különböző profilú iskolákról van szó, a siker titka ugyanaz: saját eszközeikkel valamennyien hidat építenek Európa felé. Az építkezés természetesen nem megy könnyen, sok munkába, törődésbe és pénzbe kerül, kevés a segítség és olykor kudarcokkal is számolni kell. Az iskolák vezetői és pedagógusai azonban nem adják fel, mert pontosan tudják, hogy az Európához való csatlakozás mindaddig üres szólam marad, amíg a gyerekek a magyar iskolákban nem sajátítanak el olyan készségeket és ismereteket, amelyekkel Európában teljes jogú polgárként élni, dolgozni és kommunikálni lehet.

Liskó Ilona

KÁROLYI MIKLÓS IGAZGATÓ, CSONKA JÁNOS MŰSZAKI SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS SZAKMUNKÁSKÉPZŐ INTÉZET, BUDAPEST

„Jó színvonalat képvisel a hazai szakma”

E: Kérem, először magáról mondjon pár szót.

K M: Gépjárműüzemi mérnök tanár vagyok. 1974 óta dolgozom a középfokú oktatásban. Előtte forgalmi tisztképzőn tanítottam a MÁV-nál, onnan mentem át egy szakközépiszkolába, ahol szakmai igazgatóhelyettesként dolgoztam, majd a Fővárosi Tanácshoz kerültem mint szakfelügyelő. Három évvel ezelőtt pályáztam a Csonka János Műszaki Szakközépiszkolába és most már a negyedik tanévetem kezdtem itt mint igazgató.

E: Az iskola milyen múltat tekint vissza?

K M: 1985-ben került a mátyásföldi új épületbe az iskola, előtte a Murányi utcában volt. Az iskola közel 110 éves múltat tekint vissza. A 110 éves múltba a polgári általános képző iskola is beletartozik, ahova olyan nagyságok jártak, mint Honthy Hanna. A Murányi utcai iskola, közvetlen elődünk egy gépipari szakközép- és szakmunkásképző intézet volt. Ott még leginkább a gépipari szakmák domináltak. Ma már teljesen tiszta a profilunk, csak közlekedéssel kapcsolatos szakmákat tanítunk az iskolánkban, nevezetesen három éves szakmunkásképzést folytatunk, karosszéria-lakatos, autófényező és autószerelő szakmákban. A Közlekedési, Hírközlési és Vizgazdálkodási Minisztérium segítségével bevezettük a középiskolai kísérleti képzést. Ez a képzés annyiban más, mint a hagyományos, hogy a tanulók nemcsak autószerelő, hanem autóvillamossági szerelő képzést is kapnak, tehát két szakmát tanulnak egyidőben. Végül is ma már elengedhetetlen, hogy egy autószerelő az autóvillamossághoz is értsen. Ez a szakközépiszkolai képzés technikus képzéssel is kiegészül. A tantesület döntése szerint a hármast feletti átlagú tanulók léphetnek be a technikus képzésbe. Emellett érettségizettek képzésével is foglalkozunk, autószerelő, autóvillamossági szerelő

szakmákban, valamint az autóelektronikai műszerész képzés az országban elsőként nálunk jelent meg, két évvel ezelőtt. Emellett természetesen még vannak különböző önköltséges tanfolyamok felnőttek részére is. Amire még büszkék vagyunk, hogy végzett szakmunkásaink számára is szervezünk érettségít adó képzést. Egyrészt két éves intenzív nappali képzést, másrészt hároméves levelező képzést a szakmunkások szakközépiskolájában. A nappali képzésbe a hármast feletti szakmunkásbizonyítványú tanulók jelentkezhetnek. A gyengébben szereplők a levelező tagozatot választhatják.

E: Milyen az iskola tárgyi felszereltsége?

KM: Nagyon jól felszerelt, legújabb technológiával ellátott iskolai tanműhelyünk van. Ezt az évek során sikerült kialakítani és állandóan továbbfejleszteni. A tanműhely vállalkozási lehetőséget is biztosít számunkra. Öt autótípus (Skoda, Dacia, Lada, VW, Audi) zárttechnológias vizsgáztatását végezzük szervizeinkben. A tanulók tehát nemcsak összeszerelnek meg szét-szerelnek, hanem valóságos feladatokat oldanak meg. A szervizsorunkra az utcáról hozzák az autókat, tehát ugyanolyan autószerelő műhelynek számít, mint bármelyik más a városban. Fényező műhelyünket a Sikkens festékforgalmazó céggel közösen alakítottuk ki, ahol új számítógépes festékkererő-rendszerünk működik. Ezek ma a legmodernebb technológiát képviselik. A Sikkens magyarországi és kelet-európai továbbképzéseinek is otthont ad az iskola. Hogy a legmodernebb technológiai eszközök felsorolását folytassam, rendelkezünk egy Data liener lézeres és számítógépes húzópaddal is, amelyen a karosszerialakatosok dolgoznak. Az összetört autókat ennek a segítségével lehet újjávarázsolni, az eredeti méretre visszaállítani.

E: Mennyi a bevételük ebből?

KM: Évente a 16 millió forint bevételünkben 8 és fél millió származik szervizünkben. Ez az összeg a költségvetésünkben is szerepel. Egyébként az iskola éves költségvetése közel 200 millió forint. Az iskola soha nem lesz nyereséges vállalkozás, az oktatás a legfontosabb, nem a vállalkozás, bár a kerítéstől kezdve az ereszcsonnákig minden munkát elvállalunk, Volán buszok számára kipufogódobokat is készítenek nagy szériában. Gyártunk kipufogódobokat Ikarus autóbuszokhoz is.

E: Eszerint nem teljesen véletlen, hogy az iskola az Ikarus mellett van?

KM: Valamikor az Ikarus-szal szorosabb együttműködésben dolgoztunk, az iskola területének egy részét is az Ikarus adta át számunkra. De sajnos ez hatalmas közép-európai üzem másodpercek alatt szétesett. Valamikor 13,500 autóbust gyártottak évente, most jó ha összesen másfélezet készítenek. Még ma is van azért kapcsolattunk velük, kipufogódobokat szállítunk nekik. A Szakképzési Alapból támogatnak bennünket, különböző nyersanyagokat, pl. lemez hulladékokat is kapunk tőlük. Korábban is és most is gyakorolnak tanulóink műhelyeikben. Az Egyedi Gyárral, a törzsüzemmel is együttműködési megállapodást kötöttünk. De ma már a tanulóink zöme nem üzemekben gyakorol, hiszen 450 vállalkozóval állunk kapcsolatban és még nagyobb vállalattal. Ők biztosítják a külső gyakorlóhelyeket. Az iskolai tanműhelyünkben 340 tanulót tudunk fogadni.

E: Az iskola mindenki számára tud gyakorlóhelyet biztosítani?

KM: Igen, tudunk, sőt sokkal több a vállalkozó, aki tanulót fogadna, mint a tanulók száma. Ebből állandó vita van, mert közel sem tudunk annyi tanulót adni, mint ahányan jelentkeznek nálunk. Olyan cégek, mint pl. a Peugeot, és a Mitsubishi.

E: És ők meg is tartják a végzettedet?

KM: Ez nem jelenti azt, hogy a tanulók az iskola elvégzése után automatikusan munkahelyhez juthatnak. Emiatt nagyon lényeges a sokoldalú képzés, a munkára nevelés. Azért nem alkalmazzák ezt a korosztályt szívesen, mert még nem érett be, de később be fog. Nagyon

lényeges, hogy sikerélményt szerezzenek, és ezt csak egy szakmán keresztül tudják megszerezni, ezt a kapaszkodót meg kell hagyni ezeknek a gyerekeknek.

E: Hogyan változott az iskola tanulólétszáma?

K M: Minden évben növekedett. Az 1995/96-os tanévben 1618 volt, most az 1996/97-es tanévben 1649 tanulónk van, annak ellenére, hogy a beiskolázandó gyerekek létszáma Budapesten is fokozatosan csökken. A középiskolás korosztály fokozatosan csökken és ez 2000-ig nem fog megállni. Tehát küzdenünk kell a gyerekért. Küzdünk azért, hogy legalább az a létszám összejöjjön, amit el tud vállalni az iskola, amire kapacitásunk van. Hát ez idáig sikerült. Propagandatevékenységet végeztek a tanár kollégák is. Kijárunk általános iskolákba, megvannak azok az iskolák, amelyeket patronálunk. Vannak nyílt napjaink és heteink, amikor meghívjuk az általános iskolákat, hogy nézzék meg, milyen tárgyi feltételekkel rendelkezünk, ismerjenek meg bennünket. Emellett szórólapokat készítünk az iskoláról, különböző újságokban próbáljuk reklámozni magunkat. A reklám ma már elengedhetetlen. Megváltozott a világ és a propaganda fontos tényezővé vált.

E: Hogyan változott az iskola presztízse?

K M: Már korábban is említhettem volna az iskola történetével kapcsolatban, hogy amíg csak szakmunkásképzés folyt itt, akkor is a jobbak közé tartozott ez az iskola. Az országos és a budapesti versenyeken is az elsők között szerepeltek a tanulónk. Ez az eredményesség már évek óta tart. De nemcsak a szakmai versenyeken, hanem a közismereti versenyeken is részt veszünk és szép eredményeket érünk el. Pl. történelemből is az első tíz között végeztünk az elmúlt tanévben.

E: Milyen szelekciós rendszert alkalmaz az iskola?

K M: Felvételit csinálunk. Előkészítő tanfolyamot indítunk az általános iskolásoknak. Ez nagyon népszerű. Tavaly majdnem száz jelentkező volt. Ez egy 10 hetes, önköltséges tanfolyam, 2500 forintba kerül. A foglalkozásokon megismerjük a tanulókat. Kettős számára is van ennek a tanfolyamnak, egyrészt előkészítjük a gyerekeket, másrészt a tanárok számára is egy kis plusz jövedelmet jelent. De nem az utóbbi szempont a lényeges. Aki a tanfolyamon jól szerepelt, felvétel nélkül bekerülhet az iskolába. A többiek felvételiznek. Igaz, hogy nem sokkal több gyerek jelentkezik ide, mint ahányat felveszünk, mégis felvételit tartunk. Ezt a tantestület is igényli. Így ki lehet szűrni azokat, akik teljesen alkalmatlanok erre a szakmára. Van egy beszélgetés, és kapnak egy-két alapfeladatot a gyerekek.

E: Egységes a felvételi minden képzési típusban?

K M: Nem, persze hogy nem, de nem nagy a különbség. A jobban tanuló gyerekek a világ-banki és a szakközépiskolai osztályokba kerülnek. Az általános iskolából éppen hogy kikerülő gyerekek pedig szakmunkásképző osztályokba. Igaz, hogy nagyon kevés a gyerekek, de azért mégiscsak kell valamilyen szűrő, mert az nem megy, hogy mindenkit felvesszünk, aki ide jelentkezik, azzal csak magunknak teszünk rosszat, ha alkalmatlan a pályára. Így már ez a felvételin kiderül. A felvételin magáról a szakma történetéről is kérdezzük egy kicsit. Egy érdekességet had mondjak el ezzel kapcsolatban. Csonka János a névadónk, és tudni illik, hogy Csonka János és Bánky Donát találták fel a karburátort. A gyerekektől megkérdeztük, hogy ki találta fel a karburátort. Erre néhány gyerek azt a választ adta, hogy Frankel Leó, ugyanis az iskola előző neve Frankel Leó volt.

E: Mennyire követelik meg az idegen nyelvtudást a tanulóktól?

K M: Az érettségizett autóelektronikát tanulóktól. A következő tanévtől az autószerelést is csak érettségi után oktathatjuk. Itt alapvető a nyelvtudás. Az nem baj, ha nem angolul tud, hanem németül. Szakmai területen úgyszólván a németekhez lehet igazodni. A szakmunkástanulóktól egyébként nem várjuk el a nyelvtudást.

A nyelvtudással kapcsolatban azt is meg kell említenem, hogy a tanulók ebben az iskolában a legkorszerűbb eszközökön tanulhatnak, de megismerhetik a nyugat-európai üzemek és iskolák felszereltségét és technológiáját is, mert most már nyolcadik éve vannak diákcsere-kapcsolataink. Több intézménnyel is kapcsolatba állunk, ilyen pl. hannoveri Volkswagen. Évente 15–20 diákot viszünk ki két hétre. A tanulók részére szakmai, kulturális és sport programokat szerveznek a vendéglátók. Hét végén német családoknál laknak a tanulók. Ugyancsak viszünk gyerekeket Lahrba, ez szintén Németországban van, de vannak francia kapcsolataink is. Ezen kívül kölni és érsekújvári intézményekkel is van kapcsolatunk. Ezek az utak természetesen nemcsak szakmailag, hanem a nyelvi képzésben is sokat segítenek.

E: Hogyan alakultak ki ezek a kapcsolatok?

KM: Például a hannoveri kapcsolat a MüM szakképzésért felelős helyettes államtitkárának köszönhető. A többi intézménnyel személyes kapcsolatok révén ismerkedtünk meg. Pl. az érsekújvári ismeretség úgy született, hogy sokan ellátogatnak hozzánk, mivel a DEGEN oktatórendszer referenciahelye vagyunk. Szlovákiából több iskola keresett bennünket, mert érdeklődtek a rendszer iránt. Így kerültünk kapcsolatba az érsekújvári iskolával. Közös kirándulásokat szervezünk, pl. voltunk Mlada Boleslavban, a Skoda gyárban. Sok jó tapasztalatot szerzünk és tanulunk egymástól.

E: Melyik képzési típusból vehetnek részt a diákok ezeken az utakon?

KM: Mindenholnan a legjobbkat visszük ki, meg azokat, akik tudják ezt vállalni. Ezeknek az utaknak önköltséges része is van, bár az iskola ennél kétszer-háromszor ad többet.

E: Mennyit kell fizetni a tanulóknak?

KM: A legutóbbi utazásnál, amikor Lahrban voltak a tanulók, 17 ezer forintot kellett befizetni. Ez kéthetes kirándulás volt.

E: Mit csináltak a két hét alatt?

KM: Közös programok voltak, német és magyar gyerekek együtt dolgoztak. Amikor a lahriak voltak itt, hoztak egy összetört autót, és ezt „kellették életre”. A bemutató a húzató padon történt, ott egyengettük ki a karosszériát, együtt kellett dolgozniuk a gyerekeknek. És ezt az autót szépen lefényezve, újszerű állapotban vitték haza. A szakmai programokon kívül közös kirándulásokat szerveztünk, megmutattuk nekik az országot. Ez közös munkát és szórakozást jelent. Amikor mi vagyunk kint, akkor is hasonló a program, a tanműhelyben együtt dolgozunk. A franciákkal közös projektjeink is vannak egy-egy témakörben.

E: Ugyanazzal a technológiával találkoznak odakint is?

KM: Ez érdekes kérdés. Amikor a lahriak idejöttek, hozták magukkal a saját korszerű szerzőmunkát, amelyek tényleg nagyon termelékenyek és gyorsak voltak. Megcsodálták a mi magyar karosszériás oktatóink szerszámaikat, amelyeket ők maguk gyártottak le, és amelyekkel szintén ügyesen lehet dolgozni. Persze van különbség, de amit ők hoztak, az ott sem számít átlagos szerszámnak. Hannoverben a világ egyik legkorszerűbb gyára működik. A legkorszerűbb technológiával dolgoznak, robottechnológiát alkalmaznak. A gyerekeink sajnálják is, ha eljövünk, azt mondják, hogy többet kellene ott lennünk.

E: Mit tudnak ezekből a kirándulásokból itthon hasznosítani?

KM: Természetesen sokat. Segítjük egymást, és ez kölcsönös. Igyekszünk mi is adni. Hiszen tartós együttműködés csak úgy jöhet létre, ha közel hasonló értékek cserélnek gazdát. A mi tanműhelyünket még a Volkswagen tanulói is megcsodálják.

E: Ezek a látogatások rendszeresek?

KM: Igen, minden évben kétszer szervezünk találkozót, egyszer mi megyünk és egyszer ők jönnek. Ezek a programok általában egy közös értékeléssel zárulnak, ahol minden tanuló elmondhatja, hogy számára ez miért volt hasznos, miért volt jó. Nekünk pedig az a fel-

adatunk, hogy amit a gyerekek mondanak, amire javaslatot tesznek, azt megpróbáljuk megvalósítani. Mert ez a csere addig működik, amíg van rá jelentkező, és nekünk az a célunk, hogy legyen rá vállalkozó. Hasznos, de nemcsak nekünk, hanem a németeknek is. Szívesen jönnek. Ez nagyon jó dolog, nemcsak a világ, hanem mi is nemzetközivé válunk.

E: A gyerekek tudnak egymással kommunikálni?

K M: Hát először kézzel-lábbal, de mindig óriási fogadkozások vannak, hogy több időt szentelnek a nyelvtanulásra, és komolyabban veszik. Érzik a tanulók a nyelvtudás fontosságát, és ez lendületet is ad nekik. Észrevehető a teljesítményükön is.

Természetesen a tanárok is nagyon sok hasznos tapasztalatot nyernek ezeken az utakon. Tanulunk egymástól, látjuk, hogy ők hogyan nyúlnak a tanulóikhoz és viszont.

E: A tanárok más jellegű tanulmányi utakra is szoktak menni?

K M: Hogyne, természetesen. A Nemzeti Szakképzési Intézet segítségével legutóbb kétszer is szakmai tanulmányi úton vettünk részt Svájcban és Németországban. Ezen kívül a világbanki program keretén belül is voltak tanulmányi utak. Ezek különböző utak voltak, vezetői tréningek, amelyek szintén nagyon hasznosak.

E: Mikor kapcsolódtak be a világbanki képzésbe?

K M: Három és fél éve. Ebben a tanévben érettségiznek először a világbanki modellben. Minden szakmacsoportban (összesen 13-ban) ekkor indult ez a képzési forma, kivétel a közgazdasági. Mivel elsőként között vettük be, ezért kicsit kísérleti jellegű ez az egész képzés. Ugyan csak 3,5 éve működik, de az előkészítése hosszabb folyamat volt. Nagyon sok szakmai vita volt ezzel kapcsolatban az induláskor, de még ma is. Két párhuzamos osztályunk van a közlekedési szakmacsoportban. Ez annyit jelent, hogy a tanuló nemcsak technikai területen belül lesz jártas és nemcsak a gépjárműközlekedés területén, hanem a vasút, a hajózás területén is. És mint gimnazista érettségizik. Ezt azért idézőjelbe kell tennem.

E: Miben tér el ez a képzési típus a hagyományostól?

K M: A mi szakmacsoportunkban a világbankos képzést tömören úgy foglalnám össze, hogy ez egy közlekedési orientációjú műszaki gimnázium. A gondunk ezzel mindig az volt, hogy a szülők nem tudták igazán, mi ez. Azok a gyerekek jöttek ide, akik máshonnan kiestek. Nagyon kevés olyan gyerek jött, és még ma is nagyon kevés jelentkezik úgy, hogy ő a világbanki képzésben szeretne részt venni. Nem rossz ez a képzés, de úgy érzem, hogy ha a szakközépiskolával összehasonlítom, nem nyújtja azt az előnyt, mint a szakközépiskola, amely négy év alatt érettségit és szakmát is ad. De ez már csak két évig fog tartani, mert akkor már a szakközépiskola sem fog így működni. A világbanki modellben ugyanazokat a tárgyakat tanulja a gyerek, mint a gimnáziumban, csak kevesebb óraszámban, mert szakmai részt is tartalmaz a tanterv, 15%-ban. 1340 szakmai órát kap a gyerek a négy év során. A szakközépiskolában 2200 óra van a szakma elsajátítására. A gyerek ezután érettségizik, bár félek attól, hogy ez nem lesz egyenértékű a gimnáziumi érettségivel. Attól félek, hogy így háromszintű érettségik lesznek az eddigi két szint helyett (gimnáziumi és szakközépiskolai). Viszont az érettségivel együtt nem kap szakmai képzést a tanuló. Tehát ötödik és hatodik évre marad a szakmatanulás. Kap egy előkészítést, orientációt. Ez egy kicsit játék a szakmával. Én úgy érzem, túlhangsúlyozzuk ezt az orientációt. Mi a váltásra készítünk fel, hogy a gyerek ekkor meg akkor mit választ majd, de azt tapasztalom, hogy a gyerekek és a szülők többsége tudja, hogy mit akar, mit szeretne, amikor idejön. Sajnálom rá az időt. Vannak kételyeim ezzel a képzési formával kapcsolatban. A világbankos tanuló semmivel sem juthat többféle végzettséghez, mint egy szakközépiskolás. Az érettségi után ő is bárhová jelentkezhet. Az az előnye a világbankos képzésnek, hogy orientációt nyújt, csakhogy az a tapasztalat, hogy aki erre a képzési formára jött, az már tudta, hogy mit szeretne csinálni, tehát tudta, hogy őt pl. a szállítmányozás érdekli igazán.

E: A képzés bevezetéséhez megvoltak a szükséges tárgyi feltételek?

KM: Igen. A képzés indításához 200 ezer dollár eszközkeretre kapott ígéretet az iskola. De az is igaz, hogy a szükséges szakmai tantervek és tankönyvek igen hiányosak voltak, és még ma is vannak jegyzetgondjaink. A könyvek és tantervek jelentős része azért már elkészült. Az első évben a tanterv ugyan megvolt, de tankönyv nem, ezért olyan is előfordult, hogy szakközépiskolás könyvekből tanítottunk.

E: Említette, hogy a szakközépiskolai képzés csak két évig fog így működni, ahogy ma. A világbanki képzés mennyire állja meg a helyét a jövőben?

KM: A világbanki képzés könnyebben illeszthető a 10 osztályos képzési szerkezethez, mint a szakközépiskolai képzés. Azt a műszaki gyakorlatot, amit a tantervbe bevettünk első és második évfolyamon, most kivesszük, mert 16 éves kor alatt nem lehet dolgoztatni a gyerekeket a törvény szerint. Mivel a világbanki képzésben kevesebb a szakmai órák száma, mint a szakközépiskolában, ezért ez könnyebben illeszthető lesz a 10 osztályos képzéshez. Itt csak a kötelező óraszám az, ami problémát jelent, nehezen tartható az a heti 5,5 szakmai óra, majd kitalálunk valamit, szakköröket stb.

E: Említette, hogy nem volt túl nagy az érdeklődés a világbanki képzés iránt. Kik jelentkeztek?

KM: A jelentkezőket úgy szedtük össze, hogy a szomszédban van egy műszaki iskola, a kerületben és a szomszédos kerületben egy-egy gimnázium, és akiket oda nem vettek fel, átirányították ide. Ezenkívül sokan jelentkeztek hozzánk szakközépbe és nem tudtuk őket felvenni, felajánlottuk nekik ezt a lehetőséget. Vagy ha jött a szakmunkásképzőbe egy jobb felkészültségű gyerek, akkor azt rábeszeltük a világbanki képzésre. Változni fog a helyzet, ha a hagyományos szakközépiskolai képzés megszűnik, hiszen akkor a szülő és a tanuló csak a gimnázium és a világbanki szakközépiskola között választhat.

E: Itt volt felvételi, vagy csak az általános iskolai átlagot vették figyelembe?

KM: Nem tudunk ilyen átlagot követelni, mert nem lehetett. Akik jelentkeztek, és láttuk, hogy egy közepes szintet megütnek, azokat felvettük.

E: Eredetileg is két párhuzamos osztályt terveztek?

KM: Igen, és ezt nagy nehezen tartani is tudjuk. A mostani év elég nehéz volt.

E: Milyen a tanulók társadalmi összetétele az iskolán belül a különböző képzési típusokon?

KM: Általában azok jönnek szakmunkásképzőbe, akiknek a szülei is szakmunkások. A szakközépiskolások szülei már inkább vegyesebb összetételűek, a szakmunkástól az orvos szülőig minden megtalálható. Széles a skála. Nagyon sok a vállalkozó szülő is. A világbanki képzésnél ugyancsak hasonló a helyzet. Nagyon sok gyereknek már a szülője is ebbe az iskolába járt.

E: A világbanki képzéshez kapcsolódóan milyen tanulmányutakon vettek részt?

KM: Volt egy hollandiai tanulmányi út, ahol több iskolát is meglátogattunk. Jó feltételek között tanulhattak a gyerekek, de az iskolák rendezetlenek. A magyar iskolákhoz képest teljesen mások voltak a szokások, mások voltak a gyerekek. Benéztünk egy terembe és kérdeztük, hogy most itt szünet van, és mondták, hogy nem, hiszen ott van a tanár, de a gyerekek jöttek-mentek, beszélgettek. Aztán voltunk egy iskolában, ahol a bejáratnál volt egy ruhatár, de kabát nem volt benne, kérdeztük, hogy miért, egyre azt mondták, hogy ellopják a gyerekek. A kábítószert engedélyezve van az iskolában, két marihuánás cigaretta még nem jelent semmit, és a gyerek nem büntethető. Megnéztünk tehát jó néhány nagyon jó tárgyi feltételekkel rendelkező iskolát, és hallgattunk nagyon sok előadást.

Eredményesebbnek tartom az angliai tanulmányi utat. A konzervatív angolok jól csinálják. Ott a gyerekeket igazán az életre készítik fel. Nagyon tetszett, hogy ott a gyerekeknek egyenruhájuk van, ezzel eltűnnek a társadalmi különbségek az iskolán belül.

E: Volt olyan dolog, amit ott látott és itthon hasznostotta?

KM: Igen pl. az ismertetőket, amelyek az iskolát mutatják be. Hazajöttem és mi is készítettünk ilyen iskolai ismertetőt. Rá kellett jönnünk, hogy ma holnap itthon is megváltoznak a viszonyok. Megszűnik az, hogy kényelmesen hátradőlve várjuk a gyerekeket, hogy ide jöjjenek tanulni. Jöttek a gyerekek, mi válogattunk és kész. Ott szembesültem vele, hogy ez nem elég, tennünk kell azért, hogy a gyerekek ide jöjjenek, küzdeni kell a gyerekekért. És erre szolgál a jó propaganda. De szintén külföldön láttam először egy iskolai múzeumot is, amit most mi is megcsináltunk.

E: A világbanki képzésben résztvevő tanulók voltak-e ilyen tanulmányúton?

KM: Nem, ők nem, erre csak a tanároknak és a vezetőknek volt lehetősége, de a világbanki tanulók is részt vehetnek az iskola diákcsere-egyezményeiben.

E: Úgy tudom, a világbanki képzés mellett az iskola az IPOSZ képzésben is részt vesz.

KM: Az IPOSZ-szal és a Kézműves Kamarával is nagyon jó a kapcsolatunk, számos közös rendezvényünk van. A végzős tanulóink számára a vállalkozásról, a gépjárművek biztonsági berendezéseiről, a biztosítási tudnivalókról tartanak előadásokat. Olyan gyakorlati ismereteket nyújtanak, amelyek a tankönyvekben nincsenek benne.

Emellett az iskola IPOSZ-jellegű képzést is csinált. Ez annyiban tér el a hagyományos szakmunkásképzéstől, hogy előrehozza a közismereti képzést az első két évre, és a harmadik évben gyakorlatorientáltabb lesz a képzés. A cél az volt, hogy a kisiparhoz jobban illeszkedő legyen a szakmunkásképzés. Pár évvel ezelőtt egy esztergomi konferencián indult az IPOSZ-képzés. Akkor azt mondták, hogy ehhez biztosítanak tanterveket és tankönyveket. Meg is születtek ezek a tantervek hat vagy hét szakmában. Mi is elkezdtük ezt a képzési formát az autószerelő szakmában. De az IPOSZ-nak nem volt elegendő pénze a program szélesítéséhez. A dolgot az is nehezítette, hogy az első év után a Művelődési Minisztérium nem engedélyezte a közismereti tantárgyak két évre szűkítését. Azt szorgalmazta, hogy egy fél évvel toldjuk meg a képzési időt, vagyis az eddig három év helyett három és fél évig tartson a képzés. Ettől kezdve mi kiszálltunk az IPOSZ-képzésből, mert a nagy iskola nem tud fél-éves tanárbeosztásokat készíteni a tanárok egyenlőtlen terhelése miatt. Mit csináljunk a következő félévben a tanárral? Ez nem egy főiskola vagy egyetem, ahol az egyik félévben van órája, a másikban meg esetleg nincs órája a tanárnak. Tehát mi kifuttattuk az elsős osztályokat, vagyis három évig csináltuk ezt a képzést, de nem adtuk fel teljesen, hanem követők lettünk. Sok előnye van ennek a képzési formának, pl. a nyelvtanulás és a vállalkozási ismeretek tanulása.

E: Mennyire konvertibilis az itt tanulók végzettsége?

KM: Ezt nem tudom pontosan, de ismereteim szerint az autószerelő és a karosszerialakatos szakmákban szerzett bizonyítványokat Ausztriában is elfogadják, de ez nem az IPOSZ-képzéshez kapcsolódik, hanem ez ügyben hivatalos kétoldali megállapodás született.

E: Voltak-e az IPOSZ-képzéssel kapcsolatban külföldi tanulmányutakon?

KM: Igen, nagyon sok tanár mehetett Németországba, multiplikátor képzésben vehettek részt. Tőlünk is voltak kint többen.

E: Ön több nyugat-európai iskolában is járt. Ön szerint a magyar szakképzési rendszer milyen szinten áll az EK országokhoz képest?

KM: Számos külföldi vendég érkezik hozzánk és mindig csodálkoznak, hogy milyen jó feltételek közepette tanítunk. Két évvel ezelőtt részt vettünk egy Alpok-Adria szakmai versenyen, ahol nem maradtunk le az osztrák kollégák mögött, ami „kis” szakmunkásaink legalább úgy teljesítettek, mint az osztrák érettségi utáni szakmunkások. Tehát a szakmai felkészítéssel nincs gond, mert megálljuk a helyünket. A szakmai versenyeken állandóan ott vagyunk, és látjuk a többi iskolát is, és azt kell, hogy mondjam, hogy jó színvonalat képvisel

a hazai szakma. A felszereltséget illetően pedig azt tudnám mondani, hogy a mi műhelyünk az átlag német vagy holland műhelyekkel egy színvonalon van. Persze ennek a fenntartásához folyamatos fejlesztésre, tehát sok pénzre van szükség.

(Az interjút Fehérvári Anikó készítette)

HARTAI SÁNDOR IGAZGATÓ ÉS BOGNÁR ANIKÓ TAGOZATVEZETŐ, KARINTHY FRIGYES GIMNÁZIUM, BUDAPEST

„Ez a program nemzetközi tapasztalatokat közvetít”

E: Kérem, mutassák be az iskolát.

H S: 1986 szeptemberében kezdte meg az iskola a működését. A fővárosi középiskolai építési program keretében készült el, mindjárt az első fordulóban. Előtte egy gimnáziuma volt ennek a százezer lakosú kerületnek, és ahhoz még hozzá kellett számítani az agglomerációt, ami a környező nem is kis méretű falvakat jelenti. Az első évben elég keservesen indultunk, mert éppen szeptemberre lett készen az építkezés, és ez megnehezítette a beiskolázást. Nem sokkal az indulás után, 1987 tavaszán, az akkori művelődési miniszter, Köpeczi Béla és közvetlen munkatársai meghírdették a kéttannyelvű képzés felélesztését. Lényegében újraindítását, mert valamilyen hagyománya már volt korábban is. Mi bekapcsolódtunk ebbe.

Az angol nyelv tanításának nem volt a kerületben hagyománya. Mi megpályáztuk ezt a lehetőséget. Azt kellett vállalnunk, hogy az oktatással kapcsolatos összes feltételt megteremtjük, és a kerület vállalja, hogy lakást biztosít a külföldi tanároknak.

A minisztérium vállalta, hogy a külföldi szerződéseket megkötöi, és kezdetben gondoskodik arról, hogy külföldi tanárok jöjjenek ide.

Az iskola fenntartója a kerület volt, amely örömmel fogadta ezt a lehetőséget, lakásokból kialakított óvodákat alakítottak vissza lakássá. Több pályázó volt a fővárosból, aztán valahogy a feltételek úgy alakultak, hogy minket választottak az angol nyelvű képzésre.

124 fővel indultunk, csak elsősökkel, és az volt a terv, hogy a beiskolázás folyamatos lesz. A második évben lett meghírdetve a két tannyelvű képzés. 87 tavaszán voltak a felvételik, és akkor szeptemberben indult az angol kéttannyelvű képzés két osztállyal, és mellette megmaradt egy speciális rajz tagozatos osztály is, valamint egy emelt óraszámú angol. Tehát 4 párhuzamos osztállyal számoltunk, aminek a fele a kéttannyelvű.

Ma mintegy 650 tanulója van az iskolának, amelyből 350 diák vesz részt a kéttannyelvű képzésben. Összesen 18 osztállyal dolgozunk.

E: Honnan rekrutálódott az új iskola tanári gárdája?

H S: Kezdetben négy évfolyamos iskolaként indultunk. Akkor a kerületben sok jól képzett egyetemest végzett, de általános iskolában tanító kolléga volt, meg pályáztak a kerületen kívülről is. Amikor a pályázatot elnyertük, akkor kezdődött egy csata Bognár Anikóért, aki ma a tagozat vezetője, de akkor még a Radnótiiban tanított.

Az iskola indulásakor speciális rajz tantervi osztályt hirdettünk, az volt akkor az iskola profilja, különben pedig a hagyományos általános gimnáziumi képzés folyt. A nyelv felé akkor is kacsingattunk, a nyelveket emelt óraszámban tanítottuk, akkor tagozatos osztályoknak nevezték ezeket. Angol és német volt kezdetben, később kapcsolódott hozzá a francia és a spanyol. De ez még 1986-ban volt, akkor még az egyik kötelező idegen nyelv az orosz volt, és mellette volt második idegen nyelv. Az egyik nyelvtanárt akkor a II. kerületből hoztuk, aki éppen most megy nyugdíjba. A német és az orosz tanár pedig ebből a kerületből jött.